

• עיין רש"י ותוס' לאורך הסוגיא

• באמת יש מח' לגבי טעם הגזירה? עיין רש"י

1. פני יהושע מסכת ביצה דף יז עמוד ב

הא דלא מקשה הכי בשבת פרק במה מדליקין (דף ל"ד ע"א) דקתני התם אין מטבילין את הכלים נראה דהתם שפיר הוי ידע דטעמא משום מתקן, תדע דקתני התם בהדי אין מעשרין ואין מערבין דבכולהו טעמא משום מתקן אלא דהכא קשיא ליה לתלמודא בטעמא דב"ה דסברי אדם בשבת א"כ משמע דלית ליה טעמא דמתקן למאי דלא סליק אדעתיה דאדם נראה כמיקר וא"כ מקשה שפיר כלים מ"ט לא. והשתא אתי שפיר נמי הא דמשני רבה ורב יוסף דטעמא דב"ה משום שמא יעבירו או משום סחיטה ואם נאמר דלית להו טעמא דמתקן א"כ תיקשה לדידהו מ"ט דב"ש דאסרי אפילו באדם הא לא שייכי הנך טעמי. אלא על כרחך דהו ידעי שפיר טעמא דמתקן לב"ש אבל לב"ה קבעו למימר דלית ליה טעמא דמתקן מדשרי באדם, כן נראה לי ועיין בסמוך:

2. חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף יח עמוד א

א"ל אביי ומי גזרינן הכי. פי' בכענין זה אבל מקומות יש דאית ליה ודאי לאביי דגזרינן גזירה לגזירה

• אופי השקה

3. פסקי רי"ד מסכת ביצה דף יז עמוד ב

כיון דהושקו למקוה בטלו למי מקוה והרי הן טהורין כמימי המקוה. ודווקא מים במים יש לומר דבטלי שהן מין אחד, אבל שאר משקין לא בטלי

4. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף יז עמוד ב

וגזרת הכתוב הוא במים בלבד לפי שחוזרים לטבעם ולמקורם. וכיון דאינן טהורין מדין טבילה אלא מדין השקה שמעינן מינה שמטבילין כלים בתוך אותן מים טמאים בשעה שהן במקוה והרי הן כאלו מעורבים עם מי המקוה ונפקי מדין מים שאובין.

• בעיני גזירה לגזירה

5. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף כא עמוד א

הכא אי לאו שניות - פגע בערוה גופה. רב כהנא אמר, מהכא: ושמרתם את משמרת, עשו משמרת למשמרת. א"ל אביי לרב יוסף: הא דאורייתא היא! דאורייתא ופירשו רבנן. כל התורה נמי פירשו רבנן! אלא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

6. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קד עמוד א

ואסור להעלות [וכו']. אמר רב יוסף: שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא, דאי סלקא דעתך דרבנן, אכילה גופה גזירה, ואנן נגזר העלאה אטו אכילה! ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה - דתנן: חלת חוצה לארץ נאכלת עם הזר על השלחן, וניתנת לכל כהן שירצה.

7. רש"י מסכת ביצה דף ב עמוד ב

הא דאמרין בכלי תלמודא שאין גזרינן גזרה לגזרה - מהאי קרא נפקא: ושמרתם את משמרת - עשו משמרת, כלומר גזרה, למשמרת - לתורת, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזרה לגזרה.

8. מרומי שדה מסכת יבמות דף כא עמוד א

ומשמע דרק בעריות איכא דרש זה, ולא בכל התורה כולה. ואף על גב דרש"י פי' בריש מס' ביצה, דהא דאין גוזרים גזירה לגזירה הוא משום שאין עושין משמרת למשמרת, מכ"מ אין הכוונה דבכה"ת למדו גזרות מהאי קרא, אלא דכמו בעריות דיש סמך לגזרות, ומכ"מ אין עושין משמרת למשמרת, ומכש"כ לכל התורה כולה. והא דבאמת חקרו האמוראים על שניות יותר מהרבה גזרות, היינו משום שלא מציינו שגזרו אלא על דבר שיש בזה מעט מהאיסור. משא"כ שניות הוא היתר גמור. וכיוב"ז גזרו על בישולי נכרים, והוא ג"כ משום עריות דנכריות.

9. תשובת הגאונים חמדה גוזה סי' עז לרב שר שלום,

שהרי אמרו חכמים בכל מקום גזירה לגזירה לא גזרינן דא"כ נתמלא גזרות

10. שו"ת עמק הלכה חלק א סימן לד

דהנה בהא דאין גזרינן גזירה לגזירה יש שתי הבנות, האחד הוא דאין היכולת ביד חז"ל לגזור יותר מחדא גזירה, כדיליף מקרא דשמרתם ולא משמרת למשמרת דאסור לגזור יותר מחדא גזירה, והבי' יש לומר דבאמת אין איסור לגזור יותר מגזירה אחת, רק דהוא מקובל אצל חז"ל שלא לגזור רק חדא גזיר... ובאמת כי בלשון המורגל בש"ס "ואנן ניקום ונגזור" מוכח קצת דהיכולת ביד חכמים לגזור רק דהוא נגד המקובל... אמנם בגוף הדבר לומר דשמרתם אינו חוב שהטילה תורה על החכמים לעשות משמרת לתורה, הנה מדברי הרמב"ם בהקדמה לסדר זרעים נראה דשמרתם הוי חוב גמור שהטילה תורה על החכמים לעשות משמרת עיין שם, ולפי זה שוב אין לנו לימוד לאסור גזירה לגזירה, דיש לומר הפירוש ולא משמרת היינו שכ"כ אינם מחויבים כנ"ל אבל איסורא ליכא, ולדידיה צריך לומר דהענין דאין גזרינן הוא כלל מקובל ביד חז"ל שלא לגזור, אבל היכולת בידם לגזור רק שלא נהגו כן. ובטעם הדבר מדוע באמת נהגו כן שלא לגזור רק חדא גזירה, נראה דהנה בכל גזירה שגזרו חז"ל הוא מחשש שמא יבוא לעשות איסור, אבל אינו ודאי שיבוא לידי איסור... ומעתה בגזירה לגזירה הרי יש לנו ב' צדדים, שלא יבוא לידי איסור, ואף אם יארע פעם אחד שיבוא לידי איסור הוא בגדר מלתא דלא שכיחא, ואם כן כמו מדל"ש לא גזרו בה רבנן מהאי טעמא גופא אין גזרינן גזירה לגזירה, דזה הוי מלתא דלא שכיחא לעשות איסור ובמלתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן.

• גזירה דרבה

11. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף יח עמוד (עוד עיין ברשב"א)

פירוש כדגור גבי לולב ושופר ומגלה דכיון דהוא בהול לקיים המצוה דטבילת כלים ברגל מצוה איכא למיחש. ובהא אין הלכה כמותו אבל בלולב ושופר ומגלה הלכה כמותו משום דהיא מצוה רבה ואיכא למיחש טפי. ומשום דלא ידעינן בקבועא דירחא מה שאין כן במילה בשבת